iškastos ir išskustos iki nejudinto grunto. Dirbinių duobėse aptikta labai maža, tai dažniausiai smulkučiai fragmentai, be tvarkos pasklidę po visą sampilą. Panašu, kad dirbiniai išrinkti, ir palikę tik tie, kurių neėmė arba nepastebėjo. Bent kiek sveikesnių griaučių nerasta (nors keliose duobėse rasta kaulų fragmentų). Visose atidengtose duobėse vaizdas analogiškas, taigi, kasta sistemingai. Trumpai tariant, visur jaučiama ne lobių ieškotojo, bet tyrinėtojo ranka.

Žinoma, kad 1902 ar 1903 m. A. Becenbergeris kasinėjęs Laistų kapinyną, tačiau duomenys liko neskelbti. Nėra tiksliai žinoma nė kasinėjimų vieta. Taigi, visiškai galimas daiktas, kad 1984 m. atidengtos kapų duobės yra jau A. Becenbergerio ištirtų kapų vietos.

Algirdas Varnas

STRAGNŲ PLOKŠTINIS KAPINYNAS

Stragnų kapinynas yra Klaipėdos rajono Agluonėnų apyl., Stragnų kaime, apie 2,5 km į PR nuo Priekulės, abipus kelio Priekulė-Agluonėnai.

Tai neaukšta 140x100 m dydžio kalvelė, kurią supa lygumos - iš ŠV - dirbami laukai, o iš kitų pusių - kažkada buvusio upelio, o dabar - melioracinio kanalo užliejamos pievos. PR kapinyno dalyje stovi sodyba, pastatyta apie 1903 m., 1899 m. nutiesus minėtą kelią. Tada ir sužinota apie čia esantį kapinyną. XX a. pradžioje kapinyną keletą kartų kasinėjo archeologai, tačiau duomenų apie šiuos kasinėjimus išliko labai maža (tik įvairiuose muziejuose saugoma per 2600 radinių iš šio kapinyno).

1985 m. MAII ekspedicija įvairiose kapinyno vietose ištyrė 780 m^2 plotą ir surinko 150 dirbinių.

PR kapinyno dalyje (tarp kelio ir sodybos) atidengti 23 griautiniai kapai. Duobių kontūrai išsiskyrė tuoj po ariamos žemės sluoksniu, 30-45 cm gylyje. Duobės stačiakampės užapvalintais kampais, 1,9-2,5 m ilgio ir 0,8-1,35 m pločio, stačiais kraštais arba dugno link kiek siaurėjančios, labai įvairiai orientuotos (kapų eilės neišsiskyrė). Dugnai lygūs, pasiekti 5-35 cm gylyje (matuojant nuo kontūro išsiskyrimo lygio). Kapų duobės užpildytos pilka smėlinga žeme, kurioje kur-ne-kur aptinkama pavienių nedidelių angliukų. Kai kurių duobių sampile išsiskyrė beformiai juodos žemės bei gryno smėlio gurvuoliai. Bent kiek sveikesnių griaučių nerasta, tik kape Nr. 14 rasta dantų, o kape Nr. 16 - piršto falanga. Tai rodo, kad čia mirusieji laidoti nedeginti. Tik šešiuose kapuose pagal įkapių išsidėstymą pavyko nustatyti mirusiojo laidojimo kryptį. Kapuose Nr. 4 (moteris), Nr. 12 (?) ir Nr. 20 (moteris?) mirusieji guldyti galva į PR, o k. Nr. 11 (moteris?) - į PV. Kapuose Nr. 13 (vyras) ir Nr. 14 (vaikas) mirusieji guldyti galvomis į Š. Kape Nr. 14 po įkapėmis rasta išilginės medienos (karsto?) liekanų.

Įkapės negausios. Jos rastos 5-15 cm aukščiau dugno. Kapuose Nr. 1-3, 5, 10, 12, 15, 16, 19, 22, 23 aptikta tik po vieną kitą dirbinėlį ar po kelis jų fragmentus, pasklidusius po visą sampilą (lipdytų miniatiūrinių puodukų, gintaro karoliukų, geležinių lazdelinių smeigtukų fragmentų). Kapuose Nr. 6, 8, 9, 17, 18, 21 įkapių visai neaptikta, ir tiktai kapuose Nr. 4, 7, 13, 14 ir 20 rasta kiek daugiau įkapių. Tai antkaklės, užbaigtos kilpele ir kabliuku, kurių lankelio šonai vielute apvynioti, įvijinė apyrankė, lankinės segės lenkta kojele, gintaro ir stiklo karoliukų apvarėlės, lipdyti miniatiūriniai puodukai, Romos moneta su skyluteĮ, geležiniai peiliukai bei lazdeliniai smeigtukai. Atskirai minėtinas moters kapas Nr. 4, kuriame rasta balto metalo antkaklė su kilpele ir kabliuku bei vielute apvyniotais lankelio galais, gintaro ir stiklo karoliukų

apvarėlė, dvi balto metalo apskritos segės su "tutuliu" viduryje, puoštos koncentriniais žiedeliais, tarp kurių eilutės pusapvalių spurgelių, dvi žalvarinės pusapvalio skersinio pjūvio apyrankės nežymiai storėjančiais galais, puoštais aplink einančia tinklinio rašto juostele, akmeninis verpstukas.

Turtingomis įkapėmis išsiskiria ir vyro kapas Nr. 13. Mirusiajam ant karsto buvęs uždėtas vienašmenis kalavijas (ariant labai suardytas). Kairiojo peties srityje, krūvelėje gulėjo įmovinis kirvis, dalgis, stambus akmeninis galąstuvas, du įmoviniai ieligaliai ištęsto rombo formos plunksna su ryškia išilgine briauna bei dvi žalvarinės akinės apyrankės. Priešingoje duobės pusėje rastos žirgo kaukolės liekanos, tarp kurių buvo geležiniai dvinariai žąslai su grandimis galuose. Kojų gale rasti du geležiniai pentinai. Be to, kape dar rasta žalv. bei geležinės segės lenkta kojele, ištęsto rombo formos kiauraraštis papuošalas, pagražintas mėlyno stiklo akutėmis, gintaro karolis, skiltuvas, geležiniai žvagučiai, Romos moneta bei neaiškios paskirties geležinis dirbinys.

Griautiniai kapai datuojami III-VI a.

ŠV kapinyno dalyje aptikta sudegusių žmonių kaulų (kapai yra visiškai suardyti). Čia surinkta gana daug pavienių žalvarinių dirbinių fragmentų: pasaginių segių cilindriniais, aguoniniais, daugiakampiais bei paplatintais galais, laiptelinės segės pusė, dvi plokštinės "S" formos gyvuliniais galais segės, plokštinė keturkampė segė, kurią sudaro du persipynę ovalai, vytų bei suktų antkaklių lankelių fragmentų, įvijinių apyrankių bei įvijų dalelių, gintaro verpstukų bei karolių, mėlyno stiklo rantytų karolių, dviejų akmeninių galąstuvų fragmentai bei žiestų profiliuotų puodų šukių. Dirbiniai priskiriami VIII-XII a.